

MUHASEBE VE FİNANS İNCELEMELERİ DERGİSİ

Dergi Anasayfası: www.dergipark.gov.tr/mufider

TÜRK BANKACILIK SEKTÖRÜNDE BÜYÜKLÜĞÜN RİSK ALMA DAVRANIŞI ÜZERİNDEKİ KISA VE UZUN DÖNEM ETKİSİ

THE SHORT- AND LONG-TERM EFFECT OF SIZE ON RISK-TAKING BEHAVIOR IN TURKISH BANKING SECTOR

Emre YAZICI^{a*}, İlkut Elif KANDİL GÖKER^b, Mehdi OKTAY^c

a* Sorumlu Yazar, Yüksek Lisans Öğrencisi, Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme ABD, emreyazici92@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-3661-2119

b Dr. Öğr. Üyesi, Kırıkkale Üniversitesi, İİBF, İşletme Bölümü, kandilelif@yahoo.com, ORCID: 0000-0002-5290-3514

c Yüksek Lisans Öğrencisi, Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme ABD, mehdioktay@gmail.com, ORCID: 0000-0002-1601-8040

MAKALE BİLGİLERİ

Makale Tarihçesi:

Gönderilme Tarihi 22.07.2019

Düzenleme 04.09.2019

Kabul Tarihi 16.09.2019

Anahtar Kelimeler: Risk Alma

Davranışı, Türk Bankacılık

Sektörü, Johansen Eşbütünleşme,

Vektör Hata Düzeltme Modeli

(VECM), Wald Test

JelKodları: G21, G32

ÖZET

Bu çalışma, bankacılık sektöründe kamu sermayeli, yabancı sermayeli ve özel sermayeli bankaların risk alma davranışlarının banka büyüklüğü ile bir ilişkisi olup olmadığı araştırmak amacıyla ele alınmıştır. 2003-2017 dönemine ait söz konusu bankaların toplulaştırılmış bilanço verileri kullanılmıştır. Farklı ortaklık yapısına sahip her bir banka grubu için büyüklük göstergesi olarak alınan aktif büyüklüğü ile risk alma davranışı göstergesi olan takipteki kredi/toplam kredi oranı arasındaki ilişki sınanmıştır. Kamu ve özel sermayeli bankalarda banka büyüklüğü ile bankanın risk alma davranışı arasında uzun dönemli bir ilişki olduğu, banka büyüklüğü arttıkça risk alma davranışının arttığı; bununla birlikte kısa dönemde söz konusu ilişkinin hiçbir banka grubu için geçerli olmadığı tespit edilmiştir.

ARAŞTIRMA MAKALESİ

BENZERLİK/ PLAGIARISM

Ithenticate : %2

ARTICLE INFO

Article history:

Received 22.07.2019

Revised 04.09.2019

Accepted 16.09.2019

Keywords: Risk-Taking Behavior,

Turkish Banking Sector,,

Johansen Cointegration, Vector

Error Correction Model (VECM),

Wald Test.

Jel Codes: G21, G32

ABSTRACT

This study was conducted to investigate whether the risk taking behaviors of government owned, foreign capital and private capital banks are related to bank size. The aggregated balance sheet data of the mentioned banks for the period of 2003-2017 were used. For each bank group with different partnership structure, the relationship between asset size taken as size indicator and non-performing loan / total loan ratio taken as indicator of risk taking behavior was tested. In government owned, and private capital banks, there is a long-run relationship between the size of the bank and the risk taking behavior of the bank, the risk taking behavior increases, as the bank size increases; it has been determined that this relationship does not apply to any bank group in the short term.

APA STİLİ KAYNAK KULLANIMI: YAZICI, E , KANDİL GÖKER, İ , OKTAY, M . (2019). Türk Bankacılık Sektöründe Büyüklüğün Risk Alma Davranışı Üzerindeki Etkisi. *Muhasebe ve Finans İncelemeleri Dergisi*,2(2), 149 – 154 . DOI: 10.32951/mufider.595284

1. GİRİŞ

Son dönemde uluslararası ölçekte yaşanan finansal krizler, gerek krizlerin merkezinde büyük bankaların yer alması, gerekse son yirmi yıldır büyük banka sayısının her geçen gün artması ve çoğunlukla düşük sermaye oranları ile çalışma eğiliminde olmasından dolayı banka büyüklüğünün sistematik riskin belirleyici bir unsuru olabileceğine dair bir kanaat gelişmesine sebep olmuştur (Laeven vd., 2016: 25). Bununla birlikte bankaların, risk alma davranışlarında da büyüklüklerine bağlı olarak bir değişim olduğu ileri sürülmektedir. Özellikle batamayacak kadar büyük (too big to fail) düşüncesi yani mali sistem içinde yer alan büyük bankaların finansal açıdan zor duruma düşmeleri halinde yükümlülüklerini yerine getirememelerinin tüm mali sistemi zor duruma sokacak olmasından dolayı bahse konu bankaların nihai olarak devletler tarafından destekleneceği algısı yaygınlaşmıştır. Bu durumun banka büyüklüğüne bağlı olarak bankaların risk alma tutumlarında bir farklılık yaratıp yaratmadığı çeşitli ülkelerde pek çok akademik çalışmaya konu olmuştur. Bu çalışma ile Türk bankacılık sektöründe banka büyüklüğü ile risk alma davranışı ilişkisinin araştırılması amaçlanmıştır. Bununla birlikte söz konusu ilişkinin farklı ortaklık yapısına sahip bankalar için farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etmek üzere kamu sermayeli, yabancı sermayeli ve özel sermayeli olarak sınıflandırılan banka gruplarının toplulaştırılmış bilançoları kullanılmıştır.

2. LİTERATÜR İNCELEMESİ

Banka büyüklüğü ile risk alma davranışı arasındaki ilişkiyi sorgulayan pek çok çalışma literatürde yer almaktadır. Hakanes ve Schnabel (2011) Basel II Sermaye Uzlaşısı bağlamında bankaların risk alma davranışı ve banka büyüklüğü arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmalarında Basel II düzenlemelerinin küçük bankalara zarar verdiğini ve toplam riski artırdığını ifade etmiştir. Elde edilen sonuçlara göre; Basel II düzenlemelerinin küçük bankalara getirmiş olduğu yükümlülüklerden dolayı bankalar arasında rekabetin bozulduğu ve büyük bankaların daha avantajlı duruma geldiği ifade edilmiştir. Bununla birlikte büyük bankalar sahip olduğu avantaj sayesinde daha fazla yatırım çekmekte ve daha yüksek mevduat oranına sahip olmaktadır. Bu

durumda küçük bankaların piyasa paylarını artırmak için daha rekabetçi bir girişimde bulunduğu ve küçük bankaların rekabet gücünü korumak için daha riskli bir yatırım tercih edebileceği böylelikle toplam riskin artabileceği çalışmanın sonuçları arasında yer almaktadır.

Lu (2011), ticari bankalar, yatırım bankaları ve sigorta şirketlerini ele aldığı çalışmasında 1998-2008 dönemi için piyasa defter değeri oranı, kurumsal yönetim ve sahiplik yapısı kontrol değişkenlerini de kullanarak büyüklüğün risk alma davranışı ile pozitif yönlü bir ilişki içinde olduğunu ifade etmiştir.

Adanur Aklan vd. (2014) para politikalarının bankaların risk yüklenimleri üzerindeki etkisini ele aldıkları çalışmada banka büyüklüğünün risk alma davranışı üzerindeki etkisini de incelenmiştir. Banka büyüklüğünün risk alma davranışı üzerindeki etkisinin iki farklı biçimde açıklanabileceğini ifade eden yazarlar, ilk olarak büyüklüğün bankalara kolay finansman kaynağı elde etme avantajı sunduğunu ve büyük bankaların risk yönetiminde daha etkin olduğunu bu nedenle de daha yüksek düzeyde risk alacağını ifade etmiştir. Öte yandan tam tersi bir durumun da geçerli olabileceğini, büyük bankaların denetim kurumları tarafından daha sıkı denetime tabi olabileceğini ve bu nedenle büyük bankaların daha tedbirli davranarak riskten kaçınacağını belirtmiştir. Banka büyüklüğünün risk alma davranışı üzerindeki etkisi, yukarıda ifade edilen ilk duruma göre pozitif ikinci duruma göre ise negatif olması beklenmektedir. Türk bankacılık sektörü örneklemini üzerinde yapılan analiz sonucunda, büyük bankaların daha düşük düzeyde geri dönmeyen kredilerinin olduğu bir başka ifadeyle büyük bankaların küçük bankalara göre daha kaliteli bir portföy yapısına sahip olduğu tespit edilmiştir.

Barrell vd. (2014), çalışmalarında batamayacak kadar büyük bankaların finansal sistemde risk alma konusunda orantısız bir etki oluşturduğu üzerinde durmuştur. Çalışmada 1993 ve 2008 yıllarına ait veriler kullanılmıştır. Büyük bankaların küçük bankalara kıyasla daha fazla risk aldığını ifade edilen çalışmada büyük bankaların sistematik riske daha fazla etki ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre banka büyüklüğü ve risk alma davranışı arasındaki ilişkinin ahlaki tehlikeye neden olan batamayacak kadar büyük anlayışının varlığı ile tutarlı olduğu tespit edilmiştir.

Rahman vd. (2015), banka büyüklüğünün sermaye yeterlilik rasyosu ve risk alma davranışı üzerindeki etkisini araştırdıkları çalışmalarında 2008-2012 dönemi için Bangladeş'te faaliyet gösteren 30 ticari banka verisini kullanmışlardır. Genelleştirilmiş momentler analizi sonucunda büyük bankaların daha

düşük düzeyde sermaye tuttuklarını ve yüksek düzeyde risk aldıklarını ve yüksek sermaye yeterlilik rasyosu olan bankaların daha az riskli görüldüğünü tespit etmişlerdir.

Luu (2015) Gelişmekte Olan Asya Ülkeleri'nde kurumsal yönetim ve düzenlemelerin bankaların risk alma davranışı üzerindeki etkilerini incelediği çalışmada, banka büyüklüğü değişkenine de yer vermiştir. Çalışmanın örneklemini 10 Asya ülkesinden seçilen 100 bankadan oluşmaktadır. Banka büyüklüğünün bankaların çeşitlendirme stratejileri, yatırım fırsatları ve sermaye piyasalarına erişebilirliği üzerinde etkili olmasından ötürü bankanın risk alma düzeylerini etkileyebileceğini belirtmiştir. Ancak bununla birlikte panel veri analizi sonucunda banka büyüklüğünün bankaların risk alma davranışı üzerinde istatistiksel olarak önemli düzeyde doğrudan herhangi etkiye sahip olmadığı tespit edilmiştir.

Pham (2016) Vietnam'da faaliyet göstermekte olan 30 ticari bankanın 2006-2015 dönemine ait verilerini kullanarak panel veri analizi ile banka büyüklüğünün risk alma davranışı üzerinde etkisi olup olmadığını ve aynı zamanda bu etkinin bankanın kamu sermayeli, özel sermayeli ya da her iki sermaye unsurunu da barındıran bankalarda ne şekilde değiştiğini araştırmıştır. Risk alma davranışı göstergesi olarak Z-score, banka büyüklüğü göstergesi olarak bankanın aktif büyüklüğünü ele almıştır. Sonuç olarak bankaların büyüklükleri ile risk alma davranışları arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğunu, sahiplik yapısı açısından bakıldığında kamu bankalarında söz konusu değişkenler arasında pozitif bir ilişki tespit edilirken, özel sermayeli bankalarda bu ilişkinin yönünün negatif olduğunu tespit etmiştir.

Bankaların likidite fonlama riski ve risk alma davranışları arasındaki ilişkiyi ele alan Khan vd. (2017) Amerikan bankalarının 1986 ve 2014 yıllarına ait çeyrek dönemlik verilerini kullanarak bir panel veri analizi gerçekleştirmiştir. Çalışmada kontrol değişkeni olarak ele alınan banka büyüklüğünün bankaların risk alma davranışı üzerinde, istatistiksel olarak anlamlı düzeyde etkisinin olduğunu tespit etmişlerdir. Büyüklük ile risk alma davranışı arasında negatif bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir. Büyük bankaların düşük düzeyde likidite fonlama riskine sahip olduğu durumlarda risk alma eğilimlerinin düşük olduğu ifade edilmiştir.

Varotto ve Zhao (2018), çalışmalarında banka büyüklüğünün geçmişte yaşanmış krizlerde sistematik riskin devamlı bir belirleyicisi olmadığını, özellikle uluslararası büyük bankalar arasında sirayet eden önemli bir faktör olduğunu ifade etmişlerdir. 83

Amerika, 53 Avrupa bankası örneğine ait 2001-2012 dönemi verileri üzerinde yaptıkları analiz neticesinde sistemik risk belirleyicisinin başında firma büyüklüğünün gelmesinin özellikle batamayacak kadar büyük bankalarda söz konusu olduğunu belirtmişlerdir.

Literatürde yer alan çalışmaların büyük çoğunluğu banka büyüklüğü ile risk alma davranışı arasında pozitif bir ilişki olduğuna dair bulgulara yer vermiştir. Elde edilen bulgular ağırlıklı olarak Laeven vd. (2016)'nin çalışmalarında banka büyüklüğü ve risk alma davranışı arasındaki pozitif ilişkiyi açıkladıkları üç teoriye dayandırılmaktadır. İlk teori "batamayacak kadar büyük" (too big to fail) yaklaşımına dayanmaktadır. Bu yaklaşıma göre; hükümetler, büyük bankaların kapatılmasını diğer bankaları etkileyerek finansal sistemde bir panik ortamı yaratacak olmasından ötürü istememektedir. Dolayısıyla büyük bankalar, hükümetlerin en kötü durumda bile arkalarında olacağını düşündükleri için daha fazla risk almaktadır. İkinci teori olarak açıklanan "istikrarsız bankacılık teorisi" (unstable banking theory)'de ticari bankaların gerek ticari işlemlerinde gerekse finansal kaldıraç kullanımlarında çoğunlukla finansal pozisyonlarını kısa vadeli borç kullanımı ile şekillendirdiklerini, dolayısıyla esas faaliyet konuları olan mevduat toplayıp kredi kullandırma faaliyetlerinden banka büyüdükçe uzaklaştıklarını ve bu durumun da bankaları likidite ve borç ödeme gücü anlamında gittikçe daha riskli duruma getirdiğini öne sürmektedir. Üçüncü olarak "vekalet teorisi" (agency theory) ile bankaların büyüdükçe farklı bankacılık faaliyetleri yürütmeye başladıklarını dolayısıyla organizasyon yapılarının karmaşıklaştığını ve nihayetinde diğer örgütsel konularla birlikte bir vekalet problemini de ortaya çıkaracağını ifade etmişlerdir.

3. YÖNTEM VE BULGULAR

Çalışmada 2003-2017 döneminde kamu sermayeli bankalar, yabancı sermayeli bankalar ve özel sermayeli bankaların toplulaştırılmış çeyrek dönem bilanço verileri kullanılmıştır. Veriler Türkiye Bankalar Birliği'nin yayımlanmış olduğu mali tablolarından derlenmiştir. Bağımlı değişken olarak bankaların risk alma davranışı göstergesi olarak kabul edilen Takipteki Kredi/ Toplam Kredi oranı (Adanur Aklan vd. (2014), Balla ve Rose (2019), Brownbridge (1998), Kammer (2013)); bağımsız değişken olarak bankaların toplam varlıklarının doğal logaritması alınmıştır. İlgili değişkenler analizlerde sırasıyla "risk" ve "logaktif" ifadeleri ile gösterilmiştir.

Verilere ilişkin analizler E-views 9 programı kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

İlk olarak çalışmada ele alınan değişkenlere ait serilerin durağanlığını test etmek amacıyla bağımlı değişkenin gecikmeli değerlerinin modelin bağımsız değişkeni olarak kullanıldığı Genişletilmiş Dickey-Fuller (ADF) Birim Kök Testi'nden faydalanılmıştır. ADF birim kök testi uygulanmış hiçbir serinin düzeyde durağan olmadığı tespit edilmiştir. Bunun üzerine serilerin birinci derece farkı alınarak yeniden ADF test uygulanmış ve tüm serilerin birinci derecede durağan olduğu tespit edilmiştir. ADF test sonuçları Tablo 1'de gösterildiği gibidir:

Tablo 1: ADF Birim Kök Test Sonuçları

	Değişkenler	ADF T İstatistiği	P Değeri
Kamu Sermayeli Bankalar	Logaktif	-0.208265	0.9310
	Δ Logaktif	-7.538288	0.0000
	Risk	-2.866807	0.0562
	Δ Risk	-3.253623	0.0221
Yabancı Sermayeli Bankalar	Logaktif	-1.462010	0.5456
	Δ Logaktif	-6.731714	0.0000
	Risk	-3.019327	0.0591
	Δ Risk	-4.618214	0.0004
Özel Sermayeli Bankalar	Logaktif	-1.840343	0.3578
	Δ Logaktif	-8.046308	0.0000
	Risk	-4.110969	0.0620
	Δ Risk	-4.963947	0.0001

Tüm değişken serilerinin aynı derecede durağanlık sağlamış olması, değişkenler arasındaki eşbütünlüğün tespit edilmesinde Johansen Eşbütünlük Yaklaşımının şartını sağlamaktadır. Eşbütünlük testi öncesi optimum gecikme uzunluklarını belirlemek üzere CIA kriteri dikkate alınmıştır. Söz konusu kriter gereği Kamu sermayeli bankaların analizinde optimum gecikme uzunluğu 1, yabancı sermayeli bankaların analizinde optimum gecikme uzunluğu 4, özel sermayeli bankaların analizinde optimum gecikme uzunluğu 2 olarak tespit edilmiştir. Üçüncü aşamada Johansen Eşbütünlük Testi uygulanarak değişkenler arasındaki eşbütünlük vektör sayısı tespit edilmek istenmiştir. Aşağıdaki tabloda yer alan bulgular elde edilmiştir:

Tablo 2: Johansen Eşbütünlük Test Sonuçları

	Kamu Serm. Bank.	Yabancı Serm. Bank.	Özel Serm. Bank.
Trace İst.	39.19978	20.02636	20.05937

0.05 Kritik Değer	15.49471	15.49471	15.49471
P Değeri	0.0000	0.0097	0.0095
Max. Eigenvalue İst.	39.08069	16.79774	16.70737
0.05 Kritik Değer	14.26460	14.26460	14.26460
P Değeri	0.0000	0.0195	0.0201

Trace istatistiğinde H_0 : eşbütünlük yoktur; H_1 : En az bir tane eşbütünlük vardır şeklinde ifade edilmektedir. %5 anlamlılık düzeyinde hesaplanan değerlerin kritik değerlerden büyük olduğu tüm bankalar için görülmüştür. Bu durumda H_0 hipotezi reddedilmiştir. Elde edilen bulgular logaktif ve risk değişkenleri arasında en az bir tane eşbütünlük vektörü olduğunu, yani uzun vadede aralarında bir etkileşim olduğunu göstermektedir. Ancak eşbütünlük analizi yalnızca seriler arasında bir nedensellik ilişkisi olduğunu göstermekte, bu nedensellik ilişkisinin yönünü gösterme konusunda yetersiz kalmaktadır. Aktaş (2009)'un ifade ettiği üzere "Eşbütünlük Kavramı kısaca uzun dönemde ekonomik değişkenler arasındaki ortak bir hareket olarak tanımlanabilir. Teknik olarak Engle-Granger'e (1987) göre değişkenlerin her biri (1) düzeyinde entegre olduğu takdirde, her ne kadar seriler seviye itibarıyla durağan olmasa da serilerin doğrusal bileşimleri durağan olabilir. Seriler durağan değil fakat doğrusal bileşimi durağansa bu takdirde standart Granger nedensellik çıkarımları geçersiz olacaktır için Hata Düzeltme Modellerinin oluşturulması gerekir." Bu etkileşimin tespiti için Vektör Hata Düzeltme Modeli (VECM)'den yararlanılmıştır. Söz konusu değişkenler arasındaki normalize edilmiş vektör için elde edilen bulgular Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3: Normalize Edilmiş Vektörler

	Kamu Sermayeli Bankalar	Yabancı Sermayeli Bankalar	Özel Sermayeli Bankalar
RISK(-1)	1.000000	1.000000	1.000000
LOGAKTIF(-1)	0.010803	0.007027	0.023060
Standart Hata	(0.03797)	(0.00451)	(0.00830)
T Değeri	[0.28449]	[1.55752]	[2.77809]
C	-0.159423	-0.099668	-0.235018

Elde edilen bulguların anlamlılıklarını tespit etmek için VECM ile oluşturulan aşağıdaki (1), (2) ve

(3) nolu modellerin p değerleri hesaplanmıştır. Modellerde yer alan değişkenlerin katsayıları ve olasılık değerleri Tablo 4'te gösterilmiştir.

$$\text{Kamu Sermayeli Bankalar D(RISK)} = C(1) * (\text{RISK}(-1) + 0.0108029497778 * \text{LOGAKTIF}(-1) - 0.159423157274) + C(2) * D(\text{RISK}(-1)) + C(3) * D(\text{LOGAKTIF}(-1)) + C(4) \quad (\text{Model 1})$$

$$\text{Özel Sermayeli Bankalar D(RISK)} = C(1) * (\text{RISK}(-1) + 0.0230599077512 * \text{LOGAKTIF}(-1) - 0.235017671463) + C(2) * D(\text{RISK}(-1)) + C(3) * D(\text{RISK}(-2)) + C(4) * D(\text{LOGAKTIF}(-1)) + C(5) * D(\text{LOGAKTIF}(-2)) + C(6) \quad (\text{Model 2})$$

$$\text{Yabancı Sermayeli Bankalar D(RISK)} = C(1) * (\text{RISK}(-1) + 0.00702663479866 * \text{LOGAKTIF}(-1) - 0.099668000154) + C(2) * D(\text{RISK}(-1)) + C(3) * D(\text{RISK}(-2)) + C(4) * D(\text{RISK}(-3)) + C(5) * D(\text{RISK}(-4)) + C(6) * D(\text{LOGAKTIF}(-1)) + C(7) * D(\text{LOGAKTIF}(-2)) + C(8) * D(\text{LOGAKTIF}(-3)) + C(9) * D(\text{LOGAKTIF}(-4)) + C(10) \quad (\text{Model 3})$$

Tablo 4: Tahminlenen VECM Sonuçları

	Katsayı	P	R ²	F-ist
Kamu Sermayeli Bankalar	C(1) -0.198756	0.0000	0.544711	21.13651
	C(2) -0.021996	0.8373		
	C(3) -0.326080	0.0786		
	C(4) -0.001229	0.7737		
Özel Sermayeli Bankalar	C(1) -0.218417	0.0001	0.397218	6.589757
	C(2) 0.311473	0.0224		
	C(3) 0.200050	0.1387		
	C(4) 0.023380	0.2776		
	C(5) -0.003674	0.8626		
	C(6) -0.000696	0.2884		
Yabancı Sermayeli Bankalar	C(1) -0.098775	0.0865	0.441828	3.869863
	C(2) 0.403135	0.0044		
	C(3) 0.302353	0.0434		
	C(4) 0.114815	0.4435		

C(5) -0.274599	0.0546		
C(6) -0.001481	0.8942		
C(7) -0.001996	0.8514		
C(8) -0.012182	0.2499		
C(9) -0.002982	0.7792		
C(10) 0.000719	0.4930		

C(1), her üç modelde de hata düzeltme katsayısını göstermektedir. Söz konusu katsayının negatif değerli olması ve p değerinin 5%'ten küçük olmasının değişkenler arasında uzun dönemli bir nedensellik olduğunun göstergesi olarak kabul edilmektedir. Bu doğrultuda elde edilen bulgulara göre; kamu ve özel sermayeli bankalarda banka büyüklüğü ile risk alma davranışı arasında bir nedensellik ilişkisi olduğu; ancak yabancı sermayeli bankalarda bu ilişkinin olmadığı tespit edilmiştir. Kamu ve özel sermayeli bankaların büyüklükleri arttıkça risk alma davranışları da artmaktadır. Değişkenler arasında kısa dönemli ilişkinin tespiti için Wald Test uygulanmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 5'te özetlendiği gibidir:

Tablo 5: Wald Test Sonuçları

Kamu Sermayeli Bankalar	Katsayı	3.216434
	P	0.0729
Özel Sermayeli Bankalar	Katsayı	1.262537
	P	0.5319
Yabancı Sermayeli Bankalar	Katsayı	1.436127
	P	0.8379

Wald test sonucunda herhangi bir banka grubu için elde edilen değer anlamlı olmadığı görülmüştür. Bu durum kamu, özel ve yabancı sermayeli bankalarda banka büyüklüğünün bankaların risk alma davranışı ile arasında kısa dönemli bir nedensellik ilişkisinin olmadığı şeklinde yorumlanmaktadır.

5. SONUÇ

Dünyada yaşanan finansal krizler bankacılık alanında yapılan düzenlemelerin hala birtakım eksiklikler barındırdığını ortaya koyduğu gibi bankalar için sistematik ve sistematik olmayan risklerin belirleyicilerini de tespit etme gerekliliğini de ortaya koymuştur. Bu anlamda bu çalışma banka büyüklüğünün bankaların risk alma davranışlarını etkileyebilecek bir faktör olup olmadığını tespit etmek üzere ele alınmıştır. Türk bankacılık sektörü ekonomide alınan liberalizasyon kararları sonrası finansal sistemde ihtiyaç duyulan tasarrufu sağlamak üzere pek çok yabancı sermayeli bankaya ev sahipliği yapmaktadır. Dolayısıyla, farklı ortaklık yapılarının hâkim olduğu bir sektör yapısına sahiptir. Bu durum da gözetilerek farklı ortaklık yapılarına sahip bankalara ait değerlendirme yapabilmek adına üç farklı model kurulmuş ve test edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre Kamu ve özel sermayeli bankalarda banka büyüklüğü ile bankanın risk alma davranışı arasında uzun dönemli pozitif bir ilişki olduğu, banka büyüklüğü arttıkça risk alma davranışının artacağı tespit edilmiştir. Kamu bankaları örneğinde bulunan değişkenler arasındaki pozitif ilişki Pham (2016)'ın bulguları ile uyumludur. Büyüklük ile risk alma davranışı arasındaki pozitif ilişkiyi literatürdeki çalışmaların büyük çoğunluğu batamayacak kadar büyük yaklaşımı ile açıklamaktadır. Söz konusu pozitif ilişkinin Türkiye'de özellikle kamu sermayeli ve özel sermayeli bankalar için elde edilmiş olması toplam bankacılık sektöründeki paylarının büyüklüğünden dolayı kendilerini batamayacak kadar büyük görmelerini sağlamaktadır.

KAYNAKÇA

- Adanur Aklan, N., Kanalıcı Akay, H. & Cınar, M. (2014). Türkiye'de Para Politikalarının Bankaların Risk Yüklenimleri Üzerindeki Etkileri. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 10(21).
- Aktaş, C. (2009). Türkiye'nin İhracat, İthalat ve Ekonomik Büyüme Arasındaki Nedensellik Analizi, *Kocaeli Üniversitesi*

Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 18(2), 35-47.

- Balla, E., Rose, M. J. (2019). Earnings, Risk-Taking, And Capital Accumulation in Small And Large Community Banks. *Journal of Banking & Finance*, 103(C), 36-50.
- Barrel R., Davis, E., Fic T., & Karim, D. (2011). Is There a Link from Bank Size to Risk Taking?. *NIESR Discussion Papers no.367*.
- Bhagat, S., Bolton, B., & Jun, L. (2012). Size, Leverage, and Bank Risk-Taking of Financial Institutions. Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=2122727> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2122727>.
- Brownbridge, M. (1998). The Causes Of Financial Distress in Local Banks in Africa And Implications For Prudential Policy. *UNCTAD Discussion Papers*, 132.
- Kammer, A. (2013). United Arab Emirates Selected Issues And Statistical Appendix. *International Monetary Fund*, 27(13), 1-56.
- Khan, M., Scheule, H., & Wu, E. (2017). Fundig Liquidity and Bank Risk Taking. *Journal of Banking and Finance*, 82, 203-216.
- Laeven L., Ratnovski, L., & Tong, H. (2016). Bank Size, Capital and Systemic Risk: Some International Evidence. *Journal of Banking and Finance*, 69, 25-34.
- Lu, J. (2011). Size, Leverage, and Risk-taking of Financial Institutions. *Finance Graduate Theses & Dissertations*, Paper 3.

-
- Luu, H. N. (2015). Corporate Governance, Regulation and Bank Risk-Taking Behaviour in Developing Asian Countries. *Journal of Governance and Regulation*, 4(1), 201-223.
- Pham, M. (2016). Bank Size, Ownership and Risk-Taking Behaviour: An Empirical Study of Vietnamese Commercial Banks Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=2864261> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2864261>.
- Rahman, M. M., Zheng, C., & Ashraf, B. N. (2015). Bank Size, Risk-taking and Capital Regulation in Bangladesh. *Eurasian Journal of Business and Economics*, 8(15), 95-114.
- Schnabel, I. & Hakanes, H. (2011). Bank Size and Risk Taking Under Basel II. *Journal of Banking & Finance*, 35, 1436-1449.
- Varatto, S. & Zhao, L. (2018). Systemic Risk and Bank Size. *Journal of International Money and Finance*, 82, 45-70.